

Υπόθεση C-38/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Ιανουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Ravensburg (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Δεκεμβρίου 2020

Ενάγων:

VK

Εναγομένη:

BMW Bank GmbH

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως – Χαρακτηρισμός σύμβασης ως σύμβασης καταναλωτικής πίστωσης – Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται – Οδηγία 2008/48/ΕΚ – Δικαίωμα υπαναχωρήσεως – Αποδυνάμωση δικαιώματος υπαναχωρήσεως – Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος υπαναχωρήσεως

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Επί του πλάσματος δικαίου του άρθρου 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και του άρθρου 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, του ΕGBGB [Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα)]

- α) Αντίκεινται το άρθρο 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, EGBGB στο άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', και στο άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/EK, κατά το μέρος που ορίζουν ότι συμβατικές ρήτρες αντιβαίνουν στις επιταγές του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη περίοδος, EGBGB, καθώς και τις απαιτήσεις που θέτει το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, σημείο 2, στοιχείο b, EGBGB;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

- β) Προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα από το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', και το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/EK ότι το άρθρο 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, EGBGB δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά το μέρος που ορίζουν ότι συμβατικές ρήτρες αντιβαίνουν στις επιταγές του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 247, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη περίοδος, του EGBGB, καθώς και τις απαιτήσεις που θέτει το άρθρο 247, παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, σημείο 2, στοιχείο b, EGBGB;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό II. 1.β':

2. Επί των υποχρεωτικώς περιλαμβανόμενων πληροφοριών που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48/EK
- α) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι το ποσό των καταβλητέων τόκων σε ημερήσια βάση, το οποίο πρέπει να προσδιορίζει η σύμβαση πιστώσεως, πρέπει να προκύπτει αριθμητικά με βάση το προσδιοριζόμενο στη σύμβαση συμβατικό χρεωστικό επιτόκιο;
- β) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιβ', της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι πρέπει να αναγράφεται το ισχύον κατά τον χρόνο συνάψεως της συμβάσεως πιστώσεως επιτόκιο υπερημερίας ως απόλυτος αριθμός, τουλάχιστον δε να δηλώνεται ως απόλυτος αριθμός το ισχύον επιτόκιο αναφοράς (εν προκειμένω το βασικό επιτόκιο σύμφωνα με το άρθρο 247 BGB [Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα)]), από το οποίο προκύπτει το ισχύον επιτόκιο υπερημερίας μέσω προσαυξήσεως (εν προκειμένω κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες σύμφωνα με το άρθρο 288, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, BGB);

Πρέπει να ενημερώνεται ο καταναλωτής σχετικά με το επιτόκιο αναφοράς (βασικό επιτόκιο) και τη μεταβλητότητα αυτού;

- γ) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο κ', της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι στο κείμενο της συμβάσεως πιστώσεως πρέπει να γίνεται μνεία των ουσιωδών τυπικών προϋποθέσεων για την πρόσβαση σε εξωδικαστικές διαδικασίες ή/και μηχανισμούς επανορθώσεως;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως σε κάποιο από τα ανωτέρω ερωτήματα υπό II. 2.α' έως γ':

- δ) Έχει το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/48/EK την έννοια ότι η προθεσμία υπαναχωρήσεως άρχεται μόνον αφού παρασχεθούν με πληρότητα και ακρίβεια οι πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48/EK;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- ε) Ποια είναι τα βασικά κριτήρια για να κινηθεί η προθεσμία υπαναχωρήσεως παρά την έλλειψη πλήρους ή ακριβούς ενημερώσεως;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ανωτέρω ερωτήματα υπό II. 1. α) ή/και σε τουλάχιστον ένα από τα ερωτήματα υπό II. 2.α' έως γ':

3. Επί της αποδυναμώσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK:

- α) Νοείται αποδυνάμωση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

- β) Συνιστά η αποδυνάμωση χρονικό περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως, ο οποίος πρέπει να ρυθμίζεται με νομοθετική πράξη του Κοινοβουλίου;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- γ) Αποτελεί υποκειμενική προϋπόθεση της αποδυναμώσεως η γνώση ή, τουλάχιστον, η οφειλόμενη σε βαριά αμέλεια άγνοιά του καταναλωτή ότι εξακολουθούσε να υφίσταται το δικαίωμά του για υπαναχώρηση;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- δ) Αποκλείει η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει εκ των υστέρων στον δανειολήπτη τις πληροφορίες και τοιουτοτρόπως να αφετηριάσει την προθεσμία υπαναχωρήσεως, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας

2008/48/EK, την εφαρμογή των κανόνων περί αποδυναμώσεως βάσει της αρχής της καλής πίστεως;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- ε) Συνάδει τούτο με τις πάγιες θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν τον Γερμανό δικαστή βάσει του Θεμελιώδους Νόμου;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

- στ) Πώς οφείλει ο Γερμανός εφαρμοστής του δικαίου να επιλύσει τυχόν σύγκρουση μεταξύ των δεσμευτικών επιταγών του διεθνούς δικαίου και των επιταγών του Δικαστηρίου;

- 4. Επί της διαπιστώσεως της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του καταναλωτή κατ' άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK:

- α) Νοείται καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του καταναλωτή κατ' άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48/EK;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

- β) Συνιστά η διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως περιορισμό του εν λόγω δικαιώματος, ο οποίος πρέπει να ρυθμίζεται με νόμο;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- γ) Αποτελεί υποκειμενική προϋπόθεση για τη διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως η γνώση ή, τουλάχιστον, η οφειλόμενη σε βαριά αμέλεια άγνοια του καταναλωτή ότι εξακολουθούσε να υφίσταται το δικαίωμά του για υπαναχώρηση;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- δ) Αποκλείει η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει εκ των υστέρων στον δανειολήπτη τις πληροφορίες και τοιουτοτρόπως να αφετηριάσει την προθεσμία υπαναχωρήσεως, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/48/EK, τη διαπίστωση της καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως βάσει της αρχής της καλής πίστεως;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως:

- ε) Συνάδει τούτο με τις πάγιες θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου που δεσμεύουν τον Γερμανό δικαστή βάσει του Θεμελιώδους Νόμου;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως:

- στ) Πώς οφείλει ο Γερμανός εφαρμοστής του δικαίου να επιλύσει τυχόν σύγκρουση μεταξύ των δεσμευτικών επιταγών του διεθνούς δικαίου και των επιταγών του Δικαστηρίου;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία 2008/48), ιδίως άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχεία στ', ιβ', ιστ', κ', και άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β'

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Grundgesetz (Θεμελιώδης Νόμος), ιδίως άρθρο 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (εισαγωγικός νόμος του αστικού κώδικα, στο εξής: EGBGB), άρθρο 247, παράγραφοι 3, 6, 7 και 12

Bürgerliches Gesetzbuch (αστικός κώδικας, στο εξής: BGB), ιδίως άρθρα 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 και 506. Σύμφωνα με το άρθρο 506, παράγραφος 1, BGB, οι διατάξεις για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως εφαρμόζονται κατ' αναλογία σε συμβάσεις δυνάμει των οποίων ένας επιχειρηματίας χορηγεί σε καταναλωτή οποιασδήποτε άλλη χρηματοδοτική διευκόλυνση έναντι ανταλλάγματος. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, οι συμβάσεις μεταξύ επιχειρηματία και καταναλωτή οι οποίες αφορούν τη χρήση πράγματος έναντι ανταλλάγματος θεωρούνται ως χρηματοδοτική διευκόλυνση έναντι ανταλλάγματος, μεταξύ άλλων και στην περίπτωση που συμφωνήθηκε ότι ο καταναλωτής οφείλει συγκεκριμένη αξία του πράγματος κατά τη λήξη της συμβάσεως (άρθρο 506, παράγραφος 2, σημείο 3, BGB).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο ενάγων σύναψε με την εναγομένη σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσεως στις 10 Νοεμβρίου 2018. Συμφωνήθηκε ότι ο ενάγων θα καταβάλει συνολικό ποσό 12 486,80 ευρώ και δη 4 760 ευρώ εφάπαξ κατά την παραλαβή του αυτοκινήτου και στη συνέχεια 24 μισθώματα των 321,95 έκαστο. Το συμβατικό χρεωστικό επιτόκιο ανέρχεται σε 3,49 % ετησίως για ολόκληρη τη διάρκεια της συμβάσεως, ενώ το ετήσιο πραγματικό επιτόκιο σε 3,55 %. Ως καθαρό ποσό δανείου αναφέρεται το ποσό των 40 294,85 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στην τιμή κτήσεως του οχήματος. Περαιτέρω συμφωνήθηκε ότι ο ενάγων θα διανύει απόσταση 10 000 χιλιομέτρων ετησίως, πέραν των οποίων θα

επιβαρυνθεί κατά την επιστροφή με πρόσθετο ποσό 7,37 λεπτά ανά χιλιόμετρο, ενώ για κάθε μη διανυθέν χιλιόμετρο θα του επιστραφούν 4,92 λεπτά. Επίσης ο μισθωτής υποχρεούται να αντισταθμίσει τη μείωση της αξίας του αυτοκινήτου, εάν αυτό δεν βρίσκεται κατά την επιστροφή του στην κατάσταση που αρμόζει στην παλαιότητά του και το συμφωνημένο όριο χιλιομέτρων.

- 2 Ο ενάγων παρέλαβε το αυτοκίνητο και κατέβαλε τα μηνιαία μισθώματα αρχής γενομένης τον Ιανουάριο του 2019. Με έγγραφο της 25ης Ιουνίου 2019 ο ενάγων υπαναχώρησε από τη δήλωση βουλήσεώς του σχετικά με τη σύναψη της συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως.
- 3 Όσον αφορά το ζήτημα της υπαναχωρήσεως, η σύμβαση περιλαμβάνει τις εξής πληροφορίες:

«Δικαίωμα υπαναχωρήσεως

Μπορείτε να υπαναχωρήσετε εντός δεκατεσσάρων ημερών από δήλωση βουλήσεως περί συνάψεως της συμβάσεως χωρίς να αναφέρετε τους λόγους. Η προθεσμία άρχεται από τη σύναψη της συμβάσεως, αλλά μόνον αφότου ο δανειολήπτης λάβει όλες τις υποχρεωτικές κατά το άρθρο 492, παράγραφος 2, BGB πληροφορίες (π.χ. πληροφορίες σχετικά με το είδος του δανείου, πληροφορίες σχετικά με το καθαρό ποσό δανεισμού, πληροφορίες σχετικά με τη συμβατική διάρκεια)».

«Συνέπειες της υπαναχωρήσεως

Σε περίπτωση που το όχημα έχει ήδη παραδοθεί, οφείλετε να το επιστρέψετε εντός 30 ημερών και να καταβάλετε τον συμβατικό χρεωστικό τόκο που αναλογεί στο χρονικό διάστημα μεταξύ της παραδόσεως και της επιστροφής του οχήματος. Η προθεσμία άρχεται από της αποστολής της δηλώσεως υπαναχωρήσεως. Για το χρονικό διάστημα μεταξύ της παραδόσεως και της επιστροφής του οχήματος οφείλεται ποσό 0,00 € ημερησίως για τόκους, υπό την προϋπόθεση ότι σας έχει παραχωρηθεί πλήρως η χρήση του οχήματος. Το ανωτέρω ποσό μειώνεται αναλόγως σε περίπτωση που σας παραχωρήθηκε μόνο μερικώς η χρήση του οχήματος.»

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Ο ενάγων ισχυρίζεται ότι η υπαναχώρηση είναι ισχυρή καθόσον δεν έχει αρχίσει η προθεσμία υπαναχωρήσεως, στηρίζει δε το επιχειρήματά του αυτό, μεταξύ άλλων, στη μη παροχή επαρκών υποχρεωτικών πληροφοριών. Ο ενάγων ζητεί, συνεπώς, να αναγνωριστεί από το δικαστήριο ότι η εναγομένη δεν δύναται να προβάλει δικαιώματα από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως και δη να απαιτήσει την πληρωμή των μισθωμάτων.
- 5 Η εναγομένη εκτιμά ότι η αγωγή είναι αβάσιμη. Ισχυρίζεται ότι ο ενάγων δεν είχε δικαίωμα υπαναχωρήσεως, καθόσον οι περί υπαναχωρήσεως διατάξεις που ισχύουν για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως δεν εφαρμόζονται επί

συμβάσεων χρηματοδοτικής μισθώσεως. Επίσης υποστηρίζει ότι τόσο οι οδηγίες υπαναχωρήσεως όσο και όλες οι υποχρεωτικές πληροφορίες παρασχέθηκαν προσηκόντως στον ενάγοντα στη σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως. Μάλιστα, όπως ισχυρίζεται, οι οδηγίες υπαναχωρήσεως δόθηκαν ακριβώς σύμφωνα με το υπόδειγμα που προβλέπει ο νόμος και, ως εκ τούτου, η ορθότητα των οδηγιών υπαναχωρήσεως τεκμαίρεται βάσει του άρθρου 247, παράγραφος 6, παράγραφος 2, πρώτη και τρίτη περίοδος, EGBGB και η υπαναχώρηση είναι εκπρόθεσμη.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 6 Η ευδοκίμηση της αγωγής εξαρτάται από το κατά πόσον η υπαναχώρηση από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως ήταν έγκυρη και από το αν η εναγομένη μπορεί να προβάλει, κατά περίπτωση, την ένσταση αποδυναμώσεως δικαιώματος ή την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως.
- 7 Η εγκυρότητα της δηλώσεως υπαναχωρήσεως του ενάγοντος προϋποθέτει, κατ' αρχάς, ότι ο ενάγων έχει τέτοιο δικαίωμα. Τούτο είναι αμφίβολο, διότι σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2008/48 η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις μισθώσεως ή χρηματοδοτικής μισθώσεως στις οποίες ούτε η ίδια η σύμβαση ούτε τυχόν άλλη αυτοτελής σύμβαση ορίζουν υποχρέωση αγοράς του αντικειμένου της συμβάσεως. Ωστόσο, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου υφίσταται βέβαιο συμφέρον της Ένωσης για ομοιόμορφη ερμηνεία των διατάξεων ή των εννοιών που έχουν περιληφθεί σε ενωσιακή ρύθμιση (απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, σκέψη 29).
- 8 Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των εν προκειμένω εφαρμοστέων διατάξεων, καθόσον ο Γερμανός νομοθέτης έκανε χρήση της δυνατότητας η οποία παρέχεται στην δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2008/48, επεκτείνοντας το προβλεπόμενο στην οδηγία καθεστώς σε τομείς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Βάσει του άρθρου 506, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, BGB, στο οποίο γίνεται παραπομπή στις διατάξεις περί κοινών συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως («Allgemein-Verbraucherdarlehensverträge»), οι μεταφερθείσες στο εσωτερικό δίκαιο διατάξεις της οδηγίας 2008/48 εφαρμόζονται κατ' αναλογία και για συμβάσεις χρηματοδοτικής μισθώσεως όπως η επίμαχη, διότι αποσκοπούν πρωτίστως στη χρηματοδότηση και όχι στην παραχώρηση της χρήσεως. Κατά συνέπεια, ο ενάγων έχει δικαίωμα υπαναχωρήσεως.
- 9 Εν συνεχεία ανακύπτει το ζήτημα αν η υπαναχώρηση ήταν εκπρόθεσμη. Η εγκυρότητα της δηλώσεως υπαναχωρήσεως του ενάγοντος προϋποθέτει ότι η ρυθμιζόμενη στο άρθρο 355, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, BGB προθεσμία υπαναχωρήσεως δύο εβδομάδων δεν είχε ακόμη λήξει κατά τον χρόνο δηλώσεως της υπαναχωρήσεως. Κατά το άρθρο 356b, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, BGB, η προθεσμία υπαναχωρήσεως δεν αρχίζει να τρέχει αν στη σύμβαση πιστώσεως

δεν περιέχονται οι πλήρεις υποχρεωτικές πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 492, παράγραφος 2, BGB και στο άρθρο 247, παράγραφοι 6 έως 13, EGBGB. Σε μια τέτοια περίπτωση η προθεσμία αρχίζει να τρέχει, σύμφωνα με το άρθρο 356b, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, BGB, μόνον αφού οι υποχρεωτικές πληροφορίες γνωστοποιηθούν εκ των υστέρων. Εν προκειμένω θα εδύνατο να θεωρηθεί ότι οι υποχρεωτικές πληροφορίες είναι ελλιπείς, ιδίως αν η ενημέρωση σχετικά με την υπαναχώρηση δεν είχε παρασχεθεί νομοτύπως ή τουλάχιστον μία από τις επιβαλλόμενες εκ του νόμου πληροφορίες που αναφέρονται στη σύμβαση πιστώσεως ήταν ελλιπής ή ανακριβής.

- 10 Στην περίπτωση της ελλείψεως υποχρεωτικών πληροφοριών, η υπαναχώρηση είναι καταρχήν επιτρεπτή, δεδομένου ότι το γερμανικό δίκαιο δεν προβλέπει την απόσβεση του δικαιώματος υπαναχώρησης στις συμβάσεις καταναλωτικής πίστωσης. Ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε σκοπίμως να μην υποβάλει σε χρονικό περιορισμό το δικαίωμα υπαναχώρησης.
- 11 Εντούτοις θα μπορούσε να γίνει δεκτή η αποδυνάμωση ή καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης εάν συνέτρεχαν οι σχετικές προϋποθέσεις σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και δεν ετίθετο ζήτημα παραβίασεως των επιταγών του δικαίου της Ένωσης.
- 12 Επί των προδικαστικών ερωτημάτων το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ειδικότερα τα εξής:
- 13 Επί των ερωτημάτων υπό 1.α' και β': Οι παρατηρήσεις επί των ερωτημάτων υπό 1.α' και β' είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοιες με τις σκέψεις που διατυπώθηκαν επί των ερωτημάτων υπό 1.α' και β' στα σημεία 10 έως 15 της σύνοψης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-336/20.
- 14 Επί του ερωτήματος υπό 2.α': Το εν λόγω ερώτημα αφορά τις πληροφορίες που προσδιορίζουν το χρεωστικό επιτόκιο. Στην υπό κρίση περίπτωση, το χρεωστικό επιτόκιο προσδιορίζεται στη σελίδα 5 της συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως σε 3,49 % ετησίως, ενώ στην ενημέρωση σχετικά με την υπαναχώρηση που περιέχονται στη σελίδα 4 της συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως γίνεται λόγος για τόκους 0,00 ευρώ.
- 15 Κρίσιμη για την επίλυση της διαφοράς είναι η ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48. Με βάση το γράμμα της διατάξεως χωρεί η ερμηνεία ότι το προσδιοριζόμενο ποσό των καταβλητέων τόκων σε ημερήσια βάση δεν είναι αναγκαίο να αντιστοιχεί στο συμφωνηθέν συμβατικό επιτόκιο (άποψη που διατυπώθηκε από το Bundesgerichtshof).
- 16 Υπέρ μιας διαφορετικής ερμηνείας του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48 συνηγορεί ωστόσο το γράμμα του άρθρου 14, παράγραφος 3, στοιχείο β', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας αυτής, που προβλέπει ότι οι τόκοι τους οποίους καταβάλλει ο καταναλωτής για τη χρονική περίοδο από την ημερομηνία αναλήψεως της πιστώσεως μέχρι την ημερομηνία εξοφλήσεως του κεφαλαίου υπολογίζονται βάσει του συμφωνηθέντος χρεωστικού επιτοκίου. Εξ αυτού

συνάγεται ότι οι καταβλητέοι τόκοι σε ημερήσια βάση πρέπει να δύνανται να υπολογιστούν αριθμητικά με βάση το χρεωστικό επιτόκιο σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2008/48. Υπέρ αυτού συνηγορεί και το ότι, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ιστ', της οδηγίας 2008/48, οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται με τρόπο σαφή και ευσύνοπτο. Πράγματι, αν οι τόκοι σε ημερήσια βάση δεν δύνανται να υπολογιστούν με βάση το συμφωνημένο συμβατικό χρεωστικό τόκο, ενδέχεται να δημιουργηθεί στον καταναλωτή η εντύπωση ότι η αναγραφή τυχόν αποκλίνοντος ποσού ημερήσιου τόκου (όπως των 0,00 ευρώ στην υπό κρίση περίπτωση) οφείλεται απλώς σε παραδρομή και ότι, παρά ταύτα, υποχρεούται να καταβάλει τον συμβατικό χρεωστικό τόκο.

- 17 Επί των ερωτημάτων υπό 2.β' έως ε': Οι παρατηρήσεις του αιτούντος δικαστηρίου επί των εν λόγω ερωτημάτων είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοιες με τις σκέψεις που διατυπώθηκαν επί των συναφών ερωτημάτων της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-336/20 (ερωτήματα υπό 2.β' έως 2.δ').
- 18 Επί των ερωτημάτων υπό 3.α' έως στ', που αφορούν το ζήτημα της αποδυναμώσεως: Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι στο γερμανικό δίκαιο η αποδυναμώση αντιμετωπίζεται ως περίπτωση καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος λόγω αντιφατικής συμπεριφοράς, η δε παραβίαση έγκειται στην κακόβουλη καθυστέρηση ασκήσεως αυτού. Η αποδυναμώση προϋποθέτει ότι στον δικαιούχο αναγνωρίζεται δικαίωμα το οποίο αυτός δεν έχει ασκήσει επί μακρόν καιτοι ήταν πράγματι σε θέση να το πράξει, καθώς και ότι ο υπόχρεος σχημάτισε την πεποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν πρόκειται να κάνει χρήση του δικαιώματός του. Αν, παρά ταύτα, ο δικαιούχος ασκήσει εν συνεχεία το δικαίωμά του, η άσκηση αυτή παραβιάζει το άρθρο 242 BGB (καλή πίστη) λόγω του αντιφατικού χαρακτήρα της μεταγενέστερης συμπεριφοράς του δικαιούχου σε σχέση με την προηγούμενη συμπεριφορά του.
- 19 Ωστόσο, είναι αμφίβολο κατά πόσον οι εν λόγω κανόνες αποδυναμώσεως μπορούν να εφαρμοστούν επί του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του καταναλωτή (ερώτημα υπό 3.α'). Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2008/48, η προθεσμία των δεκατεσσάρων ημερών για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως αρχίζει είτε από την ημέρα συνάψεως της συμβάσεως πιστώσεως είτε από την ημέρα κατά την οποία ο καταναλωτής παραλαμβάνει τις πληροφορίες κατά το άρθρο 10, εάν η ημέρα αυτή είναι μεταγενέστερη από την ημερομηνία συνάψεως της συμβάσεως. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η υπαναχώρηση δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό αν ο καταναλωτής δεν έχει παραλάβει τις πληροφορίες κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 2008/48. Επιπλέον, από το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι ο πιστωτικός φορέας έχει ανά πάσα στιγμή τη δυνατότητα να θέσει σε κίνηση την προθεσμία υπαναχωρήσεως, παρέχοντας τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 10 της οδηγίας. Ως εκ τούτου, είναι προφανές ότι η εν λόγω ρύθμιση της προθεσμίας εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα υπαναχωρήσεως είναι αποκλειστική και ότι

επιπλέον δεν υπάρχει περιθώριο χρονικού περιορισμού του δικαιώματος αυτού με προβολή της ενστάσεως περί αποδυναμώσεως.

- 20 Σε περίπτωση που το ερώτημα υπό 3.α΄ απαντηθεί υπό την έννοια ότι η άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του άρθρου 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48 υπόκειται σε αποδυναμώση, ανακύπτει το ζήτημα αν τα εθνικά δικαστήρια έχουν εξουσία να περιορίζουν χρονικά το δικαίωμα υπαναχωρήσεως με βάση τους εθνικούς κανόνες περί αποδυναμώσεως ή αν απαιτείται προς τούτο νομοθετική πράξη του Κοινοβουλίου.
- 21 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το δικαίωμα υπαναχωρήσεως δύναται να υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς. Ωστόσο, στην απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Rust-Hackner κ.λπ.(C-355/18 έως C-357/18 και C-479/18, EU:C:2019:1123, σκέψη 62), το Δικαστήριο επισήμανε ότι σε περίπτωση θεσπίσεως ενός τέτοιου χρονικού περιορισμού του δικαιώματος υπαναχωρήσεως θα πρέπει να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα του σκοπού της οδηγίας. Κατά συνέπεια θα έπρεπε να αποκλειστεί η αιτιολόγηση του χρονικού περιορισμού του δικαιώματος υπαναχωρήσεως με μόνη την επίκληση γενικών αρχών του δικαίου. Η ευρεία εφαρμογή του άρθρου 242 BGB θα ενείχε ιδίως τον κίνδυνο του υπέρμετρου περιορισμού ή ακόμη και της ματαιώσεως της σκοπίμως παρεχόμενης από την οδηγία δυνατότητας ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως χωρίς χρονικό περιορισμό.
- 22 Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 3.β΄, πρέπει να διευκρινιστεί κατά πόσον η αποδυναμώση προϋποθέτει ότι ο καταναλωτής ενημερώθηκε για το δικαίωμα υπαναχωρήσεώς του. Όπως συνάγεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, αποδυναμώση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως δεν μπορεί να επέλθει παρά μόνο μετά το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο καταναλωτής έλαβε επαρκή ενημέρωση ως προς το δικαίωμα υπαναχωρήσεως (διάταξη της 27ης Νοεμβρίου 2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret και Akar κατά Επιτροπής, C-163/07 P, EU:C:2007:717, σκέψεις 32, 36) Υπέρ αυτού συνηγορεί ιδίως η προβλεπόμενη από το δίκαιο της Ένωσης αρχή της αποτελεσματικότητας. Πράγματι, προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως εκ μέρους του καταναλωτή είναι η γνώση του εν λόγω δικαιώματος.
- 23 Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 3.γ΄, πρέπει να διευκρινιστεί εάν η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει τις πληροφορίες στον καταναλωτή σε μεταγενέστερο χρόνο δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β΄, κινώντας έτσι την προθεσμία υπαναχωρήσεως, αποκλείει, σύμφωνα με την αρχή της καλής πίστεως, την εφαρμογή των κανόνων περί αποδυναμώσεως. Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, η επίκληση της ενστάσεως περί αποδυναμώσεως δικαιώματος προφανώς δεν είναι δυνατό να λαμβάνεται υπόψη προκειμένου περί μη προσήκουσας παροχής των υποχρεωτικών πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/48. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο υπόχρεος δεν μπορεί να επικαλείται βασίμως λόγους ασφάλειας

δικαίου έναντι καταστάσεως την οποία προκάλεσε η δική του παράλειψη συμμορφώσεως προς την απορρέουσα από το δίκαιο της Ένωσης απαίτηση να παράσχει ενημέρωση σχετικά με το δικαίωμα του αντισυμβαλλόμενου για υπαναχώρηση από τη σύμβαση (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, σκέψη 30, και της 13ης Δεκεμβρίου 2001, Heininger, C481/99, EU:C:2010:684, σκέψη 47).

- 24 Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 3.δ', πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον το συμπέρασμα αυτό συνάδει με τις αρχές από τις οποίες δεσμεύεται ο Γερμανός δικαστής σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο και ο τρόπος με τον οποίο οφείλει ο Γερμανός εφαρμοστής του δικαίου να επιλύει τυχόν σύγκρουση μεταξύ των δεσμευτικών επιταγών του διεθνούς δικαίου και των επιταγών του δικαίου της Ένωσης.
- 25 Ο θεσμός της αποδυναμώσεως δικαιώματος ανήκει στις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου. Οι εν λόγω γενικές αρχές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του Ομοσπονδιακού δικαίου και, σύμφωνα με το άρθρο 25, παράγραφος 2, του Θεμελιώδους Νόμου, υπερισχύουν των νόμων. Κατά συνέπεια είναι δεσμευτικές για τον Γερμανό δικαστή.
- 26 Η δυνατότητα αποδυναμώσεως αναγνωρίζεται από το διεθνές δίκαιο. Εντούτοις στη βιβλιογραφία του διεθνούς δικαίου δεν αμφισβητείται ότι ο δικαιούχος ασκήσεως του εν λόγω δικαιώματος πρέπει να έχει επίγνωση του δικαιώματός του. Η απλή αδράνεια δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποδυνάμωση του δικαιώματος. Επομένως, ο Γερμανός δικαστής μπορεί να διαπιστώσει αποδυνάμωση του δικαιώματος υπαναχώρεσης του καταναλωτή μόνον εφόσον ο δικαιούχος γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι εξακολουθούσε να έχει δικαίωμα υπαναχώρεσης.
- 27 Κατά συνέπεια, αν οι αρχές του δικαίου της Ένωσης που διέπουν την αποδυνάμωση της ασκήσεως του δικαιώματος του καταναλωτή για υπαναχώρηση και εφαρμόζονται επί συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως αποκλίνουν από τις δεσμευτικές επιταγές του διεθνούς δικαίου, το Δικαστήριο πρέπει να διευκρινίσει στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2008/48 ποιες είναι οι νομικές επιταγές βάσει των οποίων ο εθνικός δικαστής καλείται να κρίνει σε τέτοιες περιπτώσεις συγκρούσεως κανόνων δικαίου.
- 28 Το αιτούν δικαστήριο συνοψίζει ως εξής την κρισιμότητα των ερωτημάτων υπό 3.α' έως στ' για την έκδοση αποφάσεως επί της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς: αν η αποδυνάμωση του προβλεπόμενου στο άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48 δικαιώματος υπαναχώρεσης
- αποκλείεται εκ προοιμίου,
 - ή, εν πάση περιπτώσει, πρέπει να βασίζεται σε νόμο,
 - ή, εν πάση περιπτώσει, προϋποθέτει τουλάχιστον άγνοια λόγω βαριάς αμέλειας,

- ή, εν πάση περιπτώσει, αποκλείεται λόγω παραλείψεως εκ των υστέρων ενημερώσεως,
- ή, εν πάση περιπτώσει, δεν συνάδει με δεσμευτικές επιταγές του διεθνούς δικαίου, οσάκις δεν συντρέχει, τουλάχιστον, άγνοια λόγω βαριάς αμέλειας του δικαιούχου,

η εναγομένη δεν μπορεί στην υπό κρίση υπόθεση να προβάλει την ένσταση αποδυναμώσεως.

- 29 Επί των ερωτημάτων υπό 4.α' έως στ' (κατάχρηση δικαιώματος): Στην εθνική νομολογία και θεωρία δίστανται οι απόψεις σχετικά με το κατά πόσον και υπό ποιες προϋποθέσεις η άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του καταναλωτή στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτικής πίστεως μπορεί να θεωρηθεί ότι παραβιάζει την αρχή της καλής πίστεως και, κατά συνέπεια, να χαρακτηριστεί ως καταχρηστική. Ως εκ τούτου, οι απαντήσεις στα ερωτήματα υπό 4.α' έως στ' είναι κρίσιμες για την ερμηνεία και εφαρμογή του εθνικού δικαίου.
- 30 Είναι αμφίβολο εάν η άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως του δανειολήπτη στο πλαίσιο συμβάσεως καταναλωτικής πίστεως δύναται να περιοριστεί διά της στοιχειοθετήσεως μη καλόπιστης συμπεριφοράς. Τούτο διότι:
- Πέραν των σαφών προβλέψεων της οδηγίας δεν υφίσταται περιθώριο για τον περιορισμό του δικαιώματος υπαναχωρήσεως διά της στοιχειοθετήσεως μη καλόπιστης συμπεριφοράς.
 - Ο πιστωτικός φορέας δύναται να κινήσει προθεσμία υπαναχωρήσεως οποτεδήποτε παρέχοντας εκ των υστέρων τις πληροφορίες κατά το άρθρο 10 της οδηγίας 2008/84.
 - Το δικαίωμα υπαναχωρήσεως δεν υπηρετεί μόνο την προστασία του ιδιώτη, αλλά και γενικότερους σκοπούς (πρόληψη της υπερχρεώσεως, ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας).
 - Η οδηγία 2008/48 δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν περιορισμούς του δικαιώματος υπαναχωρήσεως και, ιδίως, να συντέμνουν την προθεσμία για την άσκησή του.
- 31 Σε περίπτωση που το ερώτημα υπό 4.α' απαντηθεί υπό την έννοια ότι νοείται καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος υπαναχωρήσεως, ανακύπτει το ζήτημα αν τα εθνικά δικαστήρια έχουν εξουσία να περιορίζουν χρονικά το δικαίωμα υπαναχωρήσεως για τον λόγο αυτόν ή αν απαιτείται προς τούτο νομοθετική πράξη του Κοινοβουλίου. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το δικαίωμα υπαναχωρήσεως δεν δύναται να περιοριστεί με μόνη την επίκληση γενικών αρχών του δικαίου.
- 32 Τούτο διότι, όπως και σε σχέση με την εφαρμογή των κανόνων περί αποδυναμώσεως, η ευρεία εφαρμογή του άρθρου 242 BGB θα ενείχε ιδίως τον

κίνδυνο του υπέρμετρου περιορισμού ή ακόμη και της ματαιώσεως της σκοπίμως παρεχόμενης από την οδηγία δυνατότητας ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως χωρίς χρονικό περιορισμό. Η νομολογιακή διεύρυνση της προστασίας που παρέχει η χρήση του υποδείγματος κατ' άρθρο 247, παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, και παράγραφος 12, πρώτο εδάφιο, τρίτη περίοδος, EGBGB, διά της αναγνώρισεως της καταχρηστικής επικλήσεως της ελλείψεως της εν λόγω προστασίας αποδεικνύει ότι, με τον τρόπο αυτόν, το δικαίωμα υπαναχωρήσεως που ασκήθηκε μετά την παρέλευση δεκατεσσάρων ημερών από τη σύναψη της συμβάσεως μπορεί να καταστεί πρακτικά κενό περιεχομένου.

- 33 Αν η απάντηση στο ερώτημα υπό 4.β' είναι αρνητική, θα πρέπει να διευκρινιστεί κατά πόσον στην περίπτωση της ασκήσεως του δικαιώματος υπαναχωρήσεως μετά την παρέλευση δεκατεσσάρων ημερών από τη σύναψη της συμβάσεως δύναται να γίνει δικαιολογημένα δεκτό ότι το εν λόγω δικαίωμα ασκείται κατά παραβίαση της αρχής της καλής πίστεως, μολονότι ο καταναλωτής δεν ενημερώθηκε προσηκόντως για το δικαίωμα υπαναχωρήσεώς του.
- 34 Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 4.γ', ανακύπτει το ζήτημα εάν η δυνατότητα του πιστωτικού φορέα να παράσχει εκ των υστέρων τις πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχείο β', της οδηγίας 2008/48, κινώντας έτσι την προθεσμία υπαναχωρήσεως, αποκλείει τη διαπίστωση της παραβιάσεως της αρχής της καλής πίστεως.
- 35 Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα υπό 4.δ', πρέπει να διευκρινιστεί εάν τούτο συνάδει με τις πάγιες αρχές του διεθνούς δικαίου, οι οποίες σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο είναι δεσμευτικές για τον Γερμανό δικαστή. Η αρχή της καλής πίστεως είναι μία από τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου. Οι εν λόγω γενικές αρχές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του Ομοσπονδιακού δικαίου και, σύμφωνα με το άρθρο 25, παράγραφος 2, του Θεμελιώδους Νόμου, υπερισχύουν των νόμων. Κατά συνέπεια είναι δεσμευτικές για τον Γερμανό δικαστή.
- 36 Με βάση τις ανωτέρω αρχές, ο δικαιούχος πρέπει να γνωρίζει το δικαίωμά του, ο δε αντισυμβαλλόμενος μόνον τότε δύναται να επικαλεστεί έννομες συνέπειες οι οποίες συναρτώνται με τη μη άσκηση του δικαιώματος. Σε καταναλωτή ο οποίος αγνοεί ότι εξακολουθεί να υφίσταται δικαίωμα υπαναχωρήσεως, χωρίς η άγνοια αυτή να οφείλεται σε βαριά αμέλειά του, δεν δύναται να προσαφθεί ότι παραβιάζει την αρχή της καλής πίστεως επειδή άσκησε το δικαίωμα υπαναχωρήσεώς του μετά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από τη σύναψη της συμβάσεως και άντλησε εντεύθεν τις προβλεπόμενες έννομες συνέπειες.
- 37 Κατά συνέπεια, αν οι αρχές του δικαίου της Ένωσης που διέπουν την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος του καταναλωτή για υπαναχώρηση αποκλίνουν από τις δεσμευτικές επιταγές του διεθνούς δικαίου, το Δικαστήριο πρέπει να διευκρινίσει στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 2008/48

πώς πρέπει να χειριστεί ο εθνικός δικαστής τέτοιες περιπτώσεις συγκρούσεως κανόνων δικαίου.

38 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι τα ερωτήματα υπό 4.α΄ έως στ΄ ασκούν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της κύριας δίκης. Τούτο διότι, αν η στοιχειοθέτηση της καταχρηστικής ασκήσεως του προβλεπόμενου στο άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2008/48 δικαιώματος υπαναχωρήσεως

- αποκλείεται εκ προοιμίου,
- ή, εν πάση περιπτώσει, προϋποθέτει σχετική ρύθμιση με νομοθετική πράξη του Κοινοβουλίου,
- ή, εν πάση περιπτώσει, προϋποθέτει τουλάχιστον άγνοια λόγω βαριάς αμέλειας του καταναλωτή,
- ή, εν πάση περιπτώσει, δεν νοείται σε περίπτωση παραλείψεως εκ των υστέρων ενημερώσεως,
- ή, εν πάση περιπτώσει, δεν συνάδει με δεσμευτικές επιταγές του διεθνούς δικαίου, οσάκις δεν συντρέχει, τουλάχιστον, άγνοια λόγω βαριάς αμελείας του δικαιούχου,

τότε είναι αδιάφορη η συνδρομή ή μη των συγκεκριμένων προϋποθέσεων του άρθρου 242 BGB (καλή πίστη) και η αξιολόγηση και στάθμισή τους στη συγκεκριμένη περίπτωση.

39 Επισημαίνεται, τέλος, ότι τα ερωτήματα της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι εν μέρει ταυτόσημα με τα ερωτήματα στις ήδη εκκρεμείς υποθέσεις C-33/20, C-155/20, C-187/20 και C-336/20 και, ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμη η συνεκδίκασή τους.